F. G. JACOBS FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2005. június 30. [1]

1. A Garcia Avello [2]-ügyben hozott határozatát követően a Bíróságot ismételten arra kérték, hogy egy, a gyermek vezetéknevének meghatározására vonatkozó nemzeti szabályozásnak az EK-Szerződésben szereplő hátrányos megkülönböztetés tilalmával és állampolgári jogokkal való összeegyeztethetőségről hozzon döntést.

Jogi háttér

A Szerződés idézett rendelkezései

2. A lényegi kérdés az, hogy egy nemzeti nemzetközi magánjogi rendelkezés megengedheti-e a kizárólag a gyermek (és/vagy a szülők) állampolgársága szerinti – a jelen esetben német – jog alapján történő meghatározást, tekintet nélkül a születési hely szerinti állam – a jelen esetben Dánia – jogára, azzal az eredménnyel, hogy a név különböző lesz a két jogrendszer szerint.

4. Az EK 12. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„E szerződés alkalmazási körében és az abban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés."

3. Egy előzetes pont mindazonáltal az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát érinti: az előterjesztő bíróságot ténylegesen „igazságszolgáltatási természetű döntés meghozatalára irányuló eljárásban kérték-e ítélet hozatalára" [3], vagy pedig pusztán igazgatási minőségében jár el.

1 – Eredeti nyelv: angol.

2 – A C-148/02. sz. ügyben 2003. október 2-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-11613. o.), lásd még a 47. és azt követő pontokat.

3 – Lásd a 318/85. sz. Greis Unterweger ügyben 1986. március 5-én hozott végzés (EBHT 1986., 955. o.) 4. pontját, a C-86/00. sz. HSB-Wohnbau ügyben 2001. július 10-én hozott végzés (EBHT 2001., I-5353. o.) 11. pontját és a C-447/00. sz. Holto-ügyben 2002. január 22-én hozott végzés (EBHT 2002., I-735. o.) 17. pontját, valamint a C-111/94. sz. Job Centre ügyben 1995. október 19-én hozott ítélet (EBHT 1995., I-3361. o.) 9. pontját, a C-134/97. sz. Victoria Film ügyben 1998. november 12-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-7023. o.) 14. pontját és a C-178/99. sz. Salzmann-ügyben 2001. június 14-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-4421. o.) 14. pontját.

5. Az EK 17. cikk úgy rendelkezik, hogy:

„(1) Létrejön az uniós polgárság. Uniós polgár mindenki, aki valamely tagállam állampolgára. Az uniós polgárság kiegészíti, és nem helyettesíti a nemzeti állampolgárságot.

(2) Az uniós polgárokat megilletik az e szerződés által rájuk ruházott jogok, és terhelik az e szerződésben előírt kötelezettségek."

6. Az EK 18. cikk (1) bekezdés szerint:

„Az e szerződésben és a végrehajtására hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokkal és feltételekkel minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz."

7. Az EK 234. cikk úgy rendelkezik, hogy:

„A Bíróság hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben:

a) e szerződés értelmezése;

[...]

Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti a Bíróságot, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést.

Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles a Bírósághoz fordulni."

A vezetéknevek adására vonatkozó nemzetközi szabályok

8. Ha több jogrendszer tekintetében áll fenn kapcsoló tényező, néhány jogrendszer a vezetéknév meghatározásakor alkalmazandó jog megállapításakor a személy lakóhelyének

jogát tekinti irányadónak, noha általánosabbnak tűnik az állampolgárság szerinti jog irányadónak tekintése, mely szemléletet számos tagállam nemzetközi egyezményei is tükröznek.

9. A kereszt- és vezetéknevekre alkalmazandó jogról szóló, ICCS (Nemzetközi Személyi Jogállapoti Bizottság) egyezmény [4] például úgy rendelkezik, hogy a személy nevét annak az államnak a joga szerint kell meghatározni, amelynek állampolgára.

10. A kereszt- és vezetéknevek megváltoztatásáról is született egy ICCS egyezmény [5]. Ezen egyezmény 2. cikke szerint minden szerződő állam vállalja, hogy „nem engedélyezi más szerződő államok állampolgárai vezeték- vagy keresztnevének megváltoztatását, kivéve ha azok az először említett állam állampolgárai is".

11. Végül 2003. szeptember 25-én Madridban elfogadtak egy ICCS egyezménytervezetet is a vezetéknevek elismeréséről. Mindazonáltal a Bíróságnak a Garcia Avello [6]-ügyben hozott ítéletét követően a teljes szöveg átvizsgálásáról született döntés, igyekezvén jobban figyelembe venni az érintett egyének kívánságait.

12. Az ICCS kormányközi szervezet, amely tagjai között 13 európai uniós tagállam szerepel, további három tagállamnak pedig megfigyelői státusza van. A jelen ügyben érdekelt tagállamok közül Németország ratifikálta a fenti 10. pontban hivatkozott Isztambuli Egyezményt, amely közte és a többi szerződő állam között hatályban van; valamint aláírta, de nem ratifikálta a fenti 9. pontban hivatkozott Müncheni Egyezményt. Dánia ugyanakkor nem tagja, és nem is megfigyelője az ICCS-nek.

A jelen ügyre irányadó nemzeti jog [7]

13. A dán nemzetközi magánjogi rendelkezések szerint a személyi állapotra vonatkozó

4 – Az 1980. szeptember 5-én Münchenben aláírt 19. sz. ICCS egyezmény; lásd különösen az 1. és 2. cikket.

5 – Az 1958. szeptember 4-én Isztambulban aláírt 4. sz. ICCS konvenció.

6 – Hivatkozás a 2. lábjegyzetben, lásd az alábbi 47. és azt követő pontot.

7 – Az akkori tagállamokban fennálló helyzet általánosabb összehasonlító áttekintése tekintetében lásd még a 2. lábjegyzetben hivatkozott Garcia Avello-ügyhöz fűzött indítványom 5. és azt követő pontjait.

összes kérdést, beleértve a személy vezetéknevének meghatározására vonatkozókat is, a személy dán jog szerint meghatározott lakhelye szerinti jog alapján kell eldönteni.

14. Így, ha egy Dániában (különösen születéskor) lakhellyel rendelkező személy vezetéknevét kell meghatározni, a dán jogot kell alkalmazni. Fő szabályként, ha a szülők ugyanazt a vezetéknevet használják, ezt a nevet kapja a gyermek; ha nem ugyanazt a vezetéknevet használják, bármelyik szülőé választható. Mindazonáltal a dán jog megengedi a vezetéknév olyan megváltoztatását, amikor a vezetéknév a két szülő kötőjellel összekötött vezetéknevére változik.

15. Németországban a Personenstandsgesetz (személyi állapotról szóló törvény) 1. §-a szerint a személyi állapotra vonatkozó ügyeket az anyakönyvvezető tartja nyilván.

16. Az Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (a Polgári Törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény, a továbbiakban: EGBGB) 10. cikkének (1) bekezdése szerint egy személy nevét annak az államnak a joga szerint kell eldönteni, amelynek állampolgára.

17. Más ország jogára való hivatkozás az EGBGB 10. cikkének (3) bekezdése szerint csak akkor megengedett, ha az egyik szülő az adott állam állampolgára (és ha az egyik szülőnek több állampolgársága van, a szülők szabadon választhatnak, hogy melyik nemzeti jog legyen alkalmazandó). Ezenfelül a német jog alkalmazandó, ha egyik szülő sem német állampolgár, de legalább egyikük lakhelye Németországban van, és alkalmazható az anya férjének joga, ha nevét kívánja adni a gyermeknek.

18. Ha a német jog az irányadó, és a gyermek szülei különböző vezetékneveket viselnek, a gyermeknek adandó nevet a Bürgerliches Gesetzbuch (Polgári Törvénykönyv, a továbbiakban: BGB) 1617. §-a szabályozza, amely a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ha a szülőknek nincs közös családi nevük, de a gyermek közös felügyeletük alatt áll, az anyakönyvvezető előtt tett nyilatkozattal vagy az apa, vagy az anya nyilatkozattétel idején meglévő vezetéknevét kell választaniuk a gyermeknek adandó születéskori vezetéknévként. [...]

(2) Ha a szülők a gyermek születését követő egy hónapon belül nem tettek nyilatkozatot, a Familiengericht (családjogi bíróság) az

egyik szülő számára adja meg a gyermek vezetéknevének meghatározásához való jogot. Az (1) bekezdés megfelelően alkalmazandó. A bíróság határidőt szabhat a szülőnek e jog gyakorlására. Ha a gyermek vezetékneve megválasztásához való jogot határidőn belül nem gyakorolták, a gyermeknek a névmeghatározás jogát megkapó szülő vezetéknevét kell viselnie.

(3) Ha a gyermek Németország területén kívül született, a bíróság csak akkor adja át az egyik szülőnek a névmeghatározás jogát a (2) bekezdésnek megfelelően, ha azt az egyik szülő vagy a gyermek kéri, vagy ha a gyermek nevének bejegyzése szükségessé válik valamely német nyilvántartásba vagy személyazonosságot igazoló okmányba."

19. A Familiengericht (családjogi bíróság) az Amtsgericht (helyi bíróság) családjogi ügyeket tárgyaló tanácsának megnevezése.

20. A Gesetz über die Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (a nemperes eljárásokról szóló törvény, a továbbiakban: FGG) 46a. §-a a következőképpen rendelkezik:

„Egy olyan döntés meghozatala előtt, amelynek alapján a BGB 1617. § (2) bekezdése szerinti névmeghatározás jogát az egyik szülőnek adják, a Familiengericht köteles mindkét szülőt meghallgatni, és az egyetértésükkel találkozó meghatározást elősegíteni. A Familiengericht döntését nem köteles indokolni, és ellene nem lehet fellebbezni."

Tényállás és eljárás a jelen ügyben

21. A Leonhard Matthias nevű gyermek 1998-ban született Dániában Stefan Grunkin és Dorothee Paul gyermekeként, akik mindketten német állampolgárok. Nincs arra utalás, hogy a gyermeknek magának vagy bármelyik szülőjének a németen kívül más állampolgársága is lenne. Születését követően alapvetően Dániában élt, ahol szülei kezdetben együtt éltek. 2001–2002-ben néhány hónapig Niebüllben, Németországban élt szüleivel; 2002 februárja óta pedig alapvetően édesanyjával élt Tønderben, Dániában, ahol az anya állandó lakhelyet létesített, és orvosi praxist alakított ki, de rendszeresen tartózkodott apjánál is Niebüllben, mintegy 20 km-es távolságban.

22. Leonhard Matthias születését Dániában anyakönyvezték. Néhány hónappal születése után a „Grunkin-Paul" vezetéknevet jegyez-

ték be dán születési anyakönyvi kivonatába a nevet bizonyító, dán jog szerint kibocsátott közigazgatási bizonyítvány alapján. Feltételezhető, hogy a bizonyítványt annak alapján bocsátották ki, hogy a dán nemzetközi magánjogi rendelkezések szempontjából a gyermek Dániában rendelkezett lakóhellyel, így tehát a dán anyagi jog volt alkalmazandó vezetékneve meghatározásakor.

23. A szülők, akik maguk soha nem használtak közös vezetéknevet, szeretnék anyakönyveztetni a gyermeket a német hatóságokkal Niebüllben a Dániában adott „Grunkin-Paul" vezetéknév alatt. A fent ismertetett német jogi rendelkezések szerint [8] a hatóságok visszautasították e név elismerését, ragaszkodva ahhoz, hogy a választott vezetéknév vagy a „Grunkin", vagy a „Paul" legyen.

24. A szülők megtámadták az elutasítást a német bíróságok előtt, de keresetüket 2003. január 7-én végső bírói fokon is elutasították. 2003. február 27-én elutasították a Bundesverfassungsgerichthez (Alkotmánybíróság) alkotmányossági alapon benyújtott végső panaszukat is.

8 – 16–18. pont.

25. A BGB 1617. § (2) bekezdésének megfelelően az illetékes Standesamt (anyakönyvi hivatal) az ügyet az Amtsgericht Niebüll elé terjesztette, amelynek családjogi bíróságként eljárva ki kell jelölnie azt a szülőt, akinek majd joga lesz megválasztani a gyermek vezetéknevét, vagy akinek vezetéknevét a gyermeknek viselnie kell, amennyiben a választást nem gyakorolják.

26. Ez a bíróság kétli, hogy az EK 12. és 18. cikkére tekintettel az EGBGB 10. §-ában meghatározott szabályozás érvényes, amennyiben a vezetéknevek meghatározása kizárólag az állampolgárságtól függ. Megjegyzi, hogy a gyermek más nevet használ a születése és lakhelye szerinti országban, mint amilyet az állampolgársága szerinti jogszabályok megkövetelnek. Nehezen összeegyeztethetőnek tartja a személyek szabad mozgása elvével azt a tényt, hogy az Unió állampolgára köteles csupán az állampolgársága miatt különböző neveket használni a különböző tagállamokban.

27. Tekintettel arra, hogy határozata ellen a nemzeti jog nem biztosít jogorvoslati lehetőséget, az Amtsgericht azon az álláspontón van, hogy az EK 234. cikk (3) bekezdése értelmében köteles az EK-Szerződés értelmezésére vonatkozó kérdést a Bíróság elé terjeszteni.

28. 2003. június 2-i, 2004. február 23-án kibocsátott végzésével ennek megfelelően előzetes döntéshozatalt kért „az EK-Szerződés értelmezéséről az EGBGB 10. cikkének az EK-Szerződéssel való összeegyeztethetősége tekintetében".

29. A belga, a francia, a német, a görög, a holland és a spanyol kormány, valamint a Bizottság terjesztett elő írásbeli észrevételeket. Grunkin úr, a német, a görög és a spanyol kormány, valamint a Bizottság tett szóbeli észrevételt.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatósága

30. Az EK 234. cikk szerint bármely tagállam bírósága előterjeszthet a közösségi jog értelmezésére irányuló kérdést, ha úgy ítéli meg, hogy az előtte folyamatban lévő ügyben az ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére.

31. Az állandó bírósági gyakorlatnak megfelelően az, hogy az előterjesztő „bíróságnak" minősül-e e tekintetben, kizárólag a közösségi jog által szabályozott kérdés. A Bíróság számos tényezőt figyelembe vesz, mint például hogy a testületet jogszabály hozta-e létre, állandó-e, hatásköre kötelező-e, eljárása kontradiktórius jellegű-e, jogszabályokat alkalmaz-e, valamint hogy független-e. Továbbá egy nemzeti bíróság csak akkor terjeszthet a Bíróság elé kérdést, ha igazságszolgáltatási természetű határozat meghozatalára irányuló eljárásban kell határozatot hoznia. Így lehet egy testület az EK 234. cikk szerinti „bíróság", amikor igazságszolgáltatási feladatot lát el, és nem az, amikor más – például közigazgatási – feladatot gyakorol. Az, hogy a különböző kategóriákba eső feladatokkal megbízott testület „bíróságnak" tekintendő-e, attól függ, hogy milyen minőségben jár el, amikor a Bíróságtól döntést kér. E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy ugyanaz a testület „bíróságnak" minősül, ha más összetételben jár el, vagy ha ugyanolyan összetételben más jogosítványokat gyakorol, mint amilyen összefüggésben az előzetes döntéshozatalt kéri [9].

32. E vonatkozásban a német kormány előadja, hogy az Amtsgerichtnek ebben az

9 – Lásd például a Bíróság C-182/00. sz. Lutz-ügyben 2002. január 15-én hozott ítéletének (EBHT 2002., I-547. o.) 12. pontját, a C-192/98. sz. ANAS-ügyben 1999. november 26-án hozott ítéletének (EBHT 1999., I-8583. o.) 21–23. pontját és a mindkettőben idézett esetjogot.

ügyben nincs hatásköre előzetes döntéshozatali kérelem előterjesztésére. A BGB 1617. § (2) bekezdésének összefüggésében ez a bíróság pusztán közigazgatási feladatot lát el, amely egyébként az anyakönyvvezető feladata lenne. Nemperes eljárás keretében teszi ezt, amelyben az egyetlen fél az anyakönyvi hivatal, és még ha a bíróságnak meg is kell hallgatnia mindkét szülőt, mielőtt meghozza döntését, a jelen ügyben semmi esetre sincs vita a szülők között. Az Amtsgericht maga nem a gyermek vezetéknevéről hoz döntést, hanem arról, hogy melyik szülő jogosult megválasztani a nevet, és ha a szülő nem választ, akkor jogszabály erejénél fogva kapja a gyermek az ő vezetéknevét.

33. A német kormány hangsúlyozza, hogy a jelen helyzetet a szülők által már kimerített, rendes bíróságokhoz benyújtott fellebbezési lehetőségekkel kell szembeállítani. A jelen eljárást megelőzően Leonhard Matthias szülei kérték a német hatóságokat, hogy anyakönyvezzék a Dániában neki adott vezetéknevet. Megtámadták a bejegyzéshez való hozzájárulás megtagadását, amit a berlini Kammergericht (Fellebbviteli Bíróság) véglegesen elutasított, és ez utóbbi határozatot is megtámadták a Bundesverfassungsgericht előtt. Ezek az eljárások szigorúan vett igazságszolgáltatási természetűek voltak; előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére bármelyik szakaszban lehetőség lett volna, de erre nem került sor. Az a következtetés, hogy az Amstgericht előtt folyó hasonló természetű eljárások nem igazságszolgáltatási természetű döntés meghozatalára irányulnak, ezért más esetekben nem zárná ki előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság elé terjesztésének lehetőségét.

34. A tárgyaláson a görög és a spanyol kormány támogatta ezt az álláspontot, amelyet azonban Grunkin úr és a Bizottság támadott.

35. Grunkin úr különösen azt hangsúlyozta, hogy a kérdéseshez hasonló eljárásokban a szülőknek nemcsak ahhoz van joguk, hogy meghallgassák őket, de közreműködnek abban is, hogy az eljárás egyáltalán megindul-jon-e.

36. A Bizottság előadta, hogy az elfogadhatóság kérdését nem a jelen ügy szokatlan körülményeinek, hanem a kérdéseshez hasonló eljárásokra általában okot adó helyzetnek az alapulvételével kell megítélni. A helyzet általában nem az, hogy a szülők egyetértenek egy olyan név választásában, amely nem megengedett a német jog szerint, hanem inkább vitatkoznak azon, hogy különböző vezetékneveik közül melyiket kapja a gyermek. Ez a rendszerinti helyzet egyértelműen és alapvetően különbözik a Bíróság esetjogában tárgyalt társasági vagy ingatlanbejegyzési ügyektől. Vita van két fél között, amelyet bíróságnak kell eldöntenie. A szóban

forgó bíróság továbbá teljesen szabad belátása szerint dönt az ügyben, és nemcsak formai ismérvek alkalmazását várják el tőle, mint a fenti egyéb esetekben; mérlegelnie kell az érveket, és döntést kell hoznia, alapvetően a gyermek érdekében. A szülőknek joguk van ahhoz, hogy meghallgassák őket, és maguk is kezdeményezhetik az eljárást. Végül pedig nem bír jelentősséggel, hogy a német jog szerint lehetséges-e más eljárási utat követni ugyanezen eredmény elérésére, és ennek során előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjeszteni; az, hogy ilyen kérelmet az eljárások során előterjesztenek-e, vagy sem, nem befolyásolhatja a kérelem elfogadhatóságát az ugyanolyan tárgyú, elkülönült eljárásokban.

37. A német kormány által előterjesztett indokok kétségkívül meggyőzőek. A BGB 1617. § (2) bekezdése és az FGG 46a. §-a által szabályozott eljárásnak látszólag inkább a közigazgatási, mint az igazságszolgáltatási eljárásra jellemző főbb tulajdonságai vannak. A külön, tisztán bírói út lehetősége is alátámasztja ezt az álláspontot.

38. Megjegyezhető továbbá, hogy mivel ilyen esetekben az Amtsgericht döntése ellen nincs jogorvoslat, az ezzel ellenkező álláspont az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet kötelezővé tenné az EK 234. cikk (3) bekezdése alapján, amely következtetés nem tűnik összeegyeztethetőnek a cikk szándékolt rendszerével.

39. Mindazonáltal a Bizottság elemzését is meggyőzőnek tartom, amely az eljárások szokásos összefüggésükben való alapvetően kontradiktórius jellegére összpontosít, amelyet mindkét fél meghallgatáshoz való joga és az Amtsgericht döntésének igazságszolgáltatási természete jellemez.

40. Ez az elemzés természetesen kevésbé vonatkozik a jelen ügy eljárásának különös jellemzőire, és ezek a jellemzők további kétséget támasztanak az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát illetőleg: mennyiben szükséges az előterjesztett kérdésben hozott döntés az Amtsgericht ítéletének meghozatalához?

41. Abból következően, amit az eljárások tekintetében a Bíróság tudomására hoztak, az Amtsgerichtet csak annak meghatározására kérték, illetve abban a tekintetben illetékes, hogy kijelölje azt a szülőt, aki jogosult lesz a gyermeknek adandó név meghatározására. Nincs joga azt meghatározni, hogy mi legyen

a név. A jelen ügyben világosnak tűnik, hogy bármelyik szülőt is jelölik ki, a választás „Grunkin-Paul" lesz, és csak ezt követően, amikor az ügy kikerül az Amtsgericht hatásköréből, kerülnek szóba a vezetéknév választására vonatkozó, a közösségi joggal esetlegesen ellentétes szabályok.

42. Ha ez a német jog szerinti helyzet helyes leírása, akkor nehezen elképzelhető, hogyan fogja az Amtsgericht a Bíróságnak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés tárgyában hozott határozatát alkalmazni, bármi legyen is az.

43. Mindazonáltal lehetséges, hogy az Amtsgericht hatásköre az ilyen ügyekben szélesebb a bemutatottaknál, vagy azt szeretné, hogy az anyakönyvi hivatalt kösse – ahogy kötnie is kell – a kért döntés. Ilyen körülmények között lehet, hogy nem lenne helyes, ha a Bíróság a kérdést elutasítaná azon az alapon, hogy a nemzeti bíróságnak nem volt szüksége a válaszra az ítélete meghozatalához; végtére is csak a nemzeti bíróság tudja eldönteni, hogy ez így van-e.

44. Ennek megfelelően, miközben tudatában vagyok az EK 234. cikk szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelem feltételei fennállásával kapcsolatos kételyeknek, helyénvalóbbnak tekintem a feltett kérdések megválaszolását.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

45. Ritkán merül fel közösségi jogi összefüggésében a vezetéknevek meghatározására vonatkozó kérdés. Mindazonáltal korábban két, e területtel összefüggő előzetes döntéshozatal iránti kérelmet is a Bíróság elé terjesztettek: a Konstantinidis- [10] és a Garcia Avello- [11] ügyet.

46. A Konstantinidis-ügyben a Bíróság az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés tilalmával ellentétesnek találta, hogy egy görög állampolgárt foglalkozásának más tagállamban történő gyakorlása során arra köteleztek, hogy nevét idegen ábécé betűivel írja át, amely megváltoztatta annak kiejtését, ha az eredményezett torzítás miatt a lehetséges vevők összekeverhetik más személyekkel.

10 – A C-168/91. sz. Konstantinidis-ügyben 1993. március 30-án hozott ítélet (EBHT 1993., I-1191. o.).

11 – Hivatkozás a 2. lábjegyzetben.

47. A Garcia Avello-ügyben úgy találta, hogy az EK 12. és 17. cikkével ellentétes, hogy a belga hatóságok vizsgálat nélkül elutasítsák annak a Belgiumban élő, de kettős, belga és spanyol állampolgársággal rendelkező kiskorú gyermeknek a nevében benyújtott kérelmet, amely a gyermek nevének a spanyol jognak és hagyománynak megfelelő megváltoztatására irányult.

48. A Bíróság mindkét esetben azt vizsgálta az előterjesztett kérdések vizsgálata előtt, hogy az érintett helyzetek a közösségi jog hatálya alá esnek-e, és megállapította, hogy igen. A Konstantinidis-ügyben a kapcsolatot az a tény alapozta meg, hogy a felperes egy gazdasági jellegű szabadság gyakorlásának, nevezetesen a letelepedés szabadságának megsértésére hivatkozott. A Garcia Avello-ügyben – amelynek időpontjában az uniós állampolgárság az ahhoz kapcsolódó jogokkal együtt már bevezetésre került – a Bíróság egyszerűen úgy tekintette, hogy a kérdéses gyermekeknek, „akik egy tagállam állampolgárai, és jogosan rendelkeznek lakóhellyel egy másik tagállam területén", kapcsolatuk van a közösségi joggal [12].

49. Nyilvánvalónak tűnik, hogy az utóbbi megfontolás alkalmazandó Leonhard Matthias ügyében is.

50. Noha a tagállamok jogosultak meghatározni a személyek vezetéknevét szabályozó rendelkezéseket, mindazonáltal kötelesek eleget tenni a közösségi jog rendelkezéseinek is, amikor ezt a jogkörüket gyakorolják. Az Unió állampolgárai e tekintetben hivatkozhatnak a Szerződés által rájuk ruházott jogokra, különösen az EK 12. cikkben meghatározott, az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmára és az EK 18. cikk (1) bekezdésében meghatározott, a tagállamok területén való szabad mozgást és tartózkodást biztosító jogra. [13]

51. A Garcia Avello-ügyben [14] a Bíróság lényegében arra mutatott rá, hogy a belga gyakorlat a kizárólag belga állampolgársággal rendelkezőket ugyanúgy kezelte, mint a kettős, spanyol és belga állampolgársággal rendelkezőket, ami azt eredményezte, hogy az utóbbiaknak különböző vezetéknevük volt a két jogrendszer szerint. Mivel ez valószínűsíthetően gyakorlati nehézségeket okozhat, állampolgárság alapján történő megkülönbözetés állt fenn. A hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve megköveteli, hogy hasonló helyzeteket ne kezeljenek különbözően, és hogy különböző helyzeteket ne kezeljenek azonosan.

12 – 27. pont. Lásd a Bíróság C-200/02. sz., Zhu és Chen ügyben 2004. október 19-én hozott ítéletének (EBHT 2004., I-9925. o.) 19. pontját is.

13 – Lásd a Garcia Avello-ügyben hozott ítélet 25. és 29. pontját.

14 – Lásd a 31–37. pontot.

52. Mindegyik írásbeli észrevételt benyújtó fél úgy véli, hogy a jelen ügyben nem áll fenn ilyen megkülönböztetés. A tárgyaláson úgy tűnt, hogy még Grunkin úr sem érvel az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés fennállása mellett. Egyetértek abban, hogy nincs ilyen megkülönböztetés.

53. Az irányadó német szabályozásból [15] világos, hogy mindazok, akiknek kizárólag német állampolgárságuk van, ugyanolyan elbánásban részesülnek, és mindazok, akinek (vagy akik szüleinek) több állampolgársága van, más, de állampolgárságuk miatt nem hátrányosan megkülönböztető elbánásban részesülnek.

54. Leonhard Matthias mindazonáltal gyakorlati nézőpontból a Garcia Avello gyermekekéhez nagyon hasonló helyzetben van, ha az állampolgársága szerinti tagállamban más néven kell, hogy anyakönyvezzék, mint amelyet a születése szerinti tagállamban visel. Még ha a valószínűleg reá váró nehézségek esetleg nem is állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetésből erednek, nyilvánvaló akadályát képezik a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és letelepedéshez való állampolgári jogának. Noha ezek a nehézségek hasonlóak lehetnek a Konstantinidis által megéltekkel, az EK 17. cikk és az EK 18. cikk (1) bekezdésének együttes hatása azt jelenti, hogy jelenleg nem szükséges gazdasági kapcsolat fennállása a szabad mozgáshoz való jog megsértésének megállapításához.

55. A gyakorlati nehézségeken túl, amelyek – a 2001. szeptember 11-i eseményeket követő gyanú légkörében – a kisebb kellemetlenségektől az egészen komoly gondokig terjedhetnek, a személy neve alapvető része személyazonosságának és magánéletének, amelynek védelmét széles körben elismerik a nemzeti alkotmányok és a nemzetközi okmányok [16].

56. Ezért számomra teljesen összeegyeztethetetlennek tűnik az Európai Unió polgárának jogállásával és jogaival – amelynek, a Bíróság szavaival élve, az a „célja, hogy a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen" [17] – a különböző tagállamok jogai szerinti különböző név viselésének megkövetelése.

15 – Lásd a fenti 16. és 17. pontot.

16 – Lásd a Konstantinidis-ügyben előterjesztett indítványom 35–40. pontját és a Garcia Avello-ügyben előterjesztett indítványomat, különösen az 5., 27. és 36. pontot, az ott idézett forrásokkal együtt.

17 – Lásd legutóbb a Bíróság C-209/03. sz. Bidar-ügyben 2005. március 15-én hozott ítéletének (EBHT 2005., I-2119. o.) 31. pontját.

Végkövetkeztetések

57. A fentiek alapján javaslom, hogy a Bíróság az Amtsgericht Niebüll által előterjesztett kérdésre a következő választ adja:

Egy tagállam azon szabályozása, amely az Európai Unió állampolgárának, akinek nevét jogszerűen anyakönyvezték egy másik tagállamban, nem engedélyezi ezen névnek a saját jogszabályai szerinti anyakönyvezését, összeegyeztethetetlen az EK 17. cikkével és 18. cikke (1) bekezdésével.